

§52

Ansvarsprövning 2019 för hälso- och sjukvårdsnämnden (RS/459/2020)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalens revisorer granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom styrelsen och nämndernas verksamhetsområden. Den 7 april 2020 inkom revisorerna med revisionsberättelse och revisionsrapport för hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhet 2019. I revisionsberättelsen anger revisorerna att de avstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för hälso- och sjukvårdsnämnden mot bakgrund av de enligt revisorerna allvarliga redovisade bristerna som framkommit i granskningen. Regionfullmäktiges presidium har efter det gett hälso- och sjukvårdsnämnden och de ledamöter som tjänstgjort men avgått under 2019 möjlighet att inkomma med förklaringar till vad som anförts i revisionsberättelsen.

Förklaringar har inkommit från hälso- och sjukvårdsnämnden, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och ledamot Cristine Persson (C).

Resultat av granskningen

I granskningen prövar revisorerna om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

Revisorerna har bland annat anförts följande i sin granskning:

- Tillgänglighet är ett av två fokusområden för 2019. Revisorerna anser att det i protokoll endast kortfattat kommenteras och nämnden har inte löpande fattat beslut med anledning av låg tillgänglighet. Revisorerna anser att nämnden bör säkerställa att fokusområden lyfts upp på ett tydligare sätt och att nämnden bör fatta aktiva beslut med anledning av rapporteringen.

- Revisorerna anser att måluppfyllelsen är låg sett till antalet mål som är helt uppfyllda men om de mål som är delvis uppfyllda räknas in är måluppfyllelsen betydligt bättre. Resultatmålen består av både mål och uppdrag och revisorerna anser att det är svårt att i årsredovisningen få en bild av om måluppfyllelsen beror på att uppdrag har genomförts eller om målet faktiskt har uppnåtts.

- När det gäller uppföljningsplanen anser revisorerna att det är viktigt att nämnden säkerställer att samtliga uppföljningar genomförs. Framförallt anser de att nämnden bör prioritera uppföljningen av nämndens fattade beslut.

- Revisorerna anser att budgetavvikelsen för 2019 visar på att åtgärderna för att nå en

ekonomi i balans inte har varit tillräckliga. De anser att nämnden behöver ställa krav på åtgärdsplaner med ordentliga analyser för att säkerställa besparingseffekt samt att det tydligt framgår när åtgärden ska genomföras, när den beräknas ge effekt och vem som är ansvarig för genomförandet. Vidare anser revisorerna att även prognostiserat utfall för hela året bör framgå, både för att nämnden ska få en bättre bild av läget samt för att på ett bättre sätt kunna stamma av hur de resultatförbättrande åtgärderna påverkar utfallet.

- Revisorerna anser att det bör vara en snabbare hantering av månadsrapporterna för att nämnden ska få information tidigare för att kunna agera. De anser att det exempelvis kan innebära att nämnden måste anpassa sammanträdeskalendern till den ekonomiska rapporteringen.

Sammanfattning från förklaringar

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämnden delar revisorernas uppfattning om att måluppfyllelsen skulle kunnat vara högre och att rutiner för uppföljning kan förbättras. Nämnden anser dock att det är första året som regionen har en särskild Hälso- och sjukvårdsnämnd och första året för den nya Blågröna majoriteten. Målen sattes i nämndens verksamhetsplan som beslutades i februari, när nämnden var helt ny. Det fanns då inte tillräckligt med erfarenheter från nämndens sida för att lägga målnivåerna på tillräckligt konkreta och realistiska nivåer. Den nya styrmodellen som fullmäktige ska behandla på sitt möte i juni ska medverka till en tydligare styrkedja där arbete med mål, budget och uppföljning hör ihop. Att nämnden under senare delen av våren inte lyfte uppföljning av tillgängligheten så tydligt berodde på att det på nationell nivå pågick förhandlingar mellan SKR och Regeringen om särskild överenskommelse som blev klar först under andra halvan av juni. Nämndens beslut med anledning av månadsrapporter och uppdrag till regiondirektören och uppföljning av resultatförbättrande åtgärder visar på hur nämnden arbetat med det ekonomiska läget, och ställt krav på åtgärder.

Socialdemokraterna:

Socialdemokraterna anser att receptet för att återställa underskottet i regionen är en kombination av strukturåtgärder, effektiviseringar och intäktsökningar. De menar att regionen då skulle klarar kravet på god ekonomisk hushållning och då påbörja ett återställande av det balanserade underskottet. Partiet anser att revisorernas kritik bör fokusera på styrelsens och nämndens agerande snarare än dess förutsättningar. Men de ställer sig också bakom delar av revisorernas kritik. För att den politiska uppföljningen och styrningen inom fokusområdet Förbättra tillgängligheten inom vården skall fungera bättre anser Socialdemokraterna att Hälso- och sjukvårdsnämndens arbetsätt behöver förändras. Socialdemokraterna anser att Hälso- och sjukvårdsnämndens ledamöter behöver mer tid för att sätta sig in sitt breda och komplexa ansvarsområde och vidare att nämnden bör ta fler beslut och förlita sig i lägre grad på rapporter. Socialdemokraterna menar också att den politiska ledningen under året konsekvent hävdade att de kostnadsbesparande åtgärderna skulle ge avsedd effekt och att vidare åtgärder därför inte framställt som önskvärda eller nödvändiga. Partiet delar revisorernas

slutsats att ”det stora underskott som redovisas inom hälso-och sjukvården visar på att verksamheten inte klarar sitt uppdrag med tillgängliga resurser.”

Elin Hoffner (V) och Marie Svensson (V):

Vänsterpartiet och dess styrelserepresentanter har lagt eget förslag på regionplan med budget som enligt dem syftar till ett systematiskt och långsiktigt arbete för att förbättra vårdens kvalitet. Vänsterpartiet har både hösten 2015, 2016, 2017, 2018 och hösten 2019 yrkat på en skattehöjning på 1 krona såväl i fullmäktige som i styrelse. Partiet anser inte att 50 öre räcker. Vänsterpartiet anser att det för dem är uppenbart att i det kortare perspektivet så kan inte det arbete som pågår i enlighet med fastlagda planer förbättra det ekonomiska läget. Det är bara en inkomstförstärkning som kan uppnå det. Det behövs satsningar i förbättrade arbetsvillkor både för att ge personalen det utrymme som utvecklings-och omställningsarbetet kräver och för att nå väsentligt lägre sjuktal och minskning av hyrpersonal. Det andra strategiska utvecklingsområdet är inom konceptet nära vård.

Cristine Persson (C)

Cristine Persson ställer sig bakom den förklaring Hälso- och sjukvårdsnämnden har antagit men vill i en egen förklaring redogöra vad hon specifikt som ledamot har medverkat i på Hälso- och sjukvårdsnämnden för att uppnå satta mål. Cristine anför bland annat om vilka bifallna yrkanden hon lagt. Bland annat har Cristine yrkat om uppdrag till regiondirektören om att vidta ytterligare resultatförbättrande åtgärder.

Fullmäktiges presidiums bedömning

Regionens revisorer har i sin revisionsberättelse och revisionsrapport redogjort för de brister som hälso- och sjukvårdsnämnden och nämndens ledamöter och tjänstgörande ersättare uppvisat i sin ledning och styrning under verksamhetsåret 2019.

Presidiet delar revisorernas bild om att måluppfyllelsen för hälso- och sjukvårdsnämnden borde varit bättre och ser positivt på de åtgärder som pågår med en utveckling av arbetssätt vad gäller verksamhetsplanering, budget och uppföljning. Presidiet anser också att nämnden borde vidtagit mer åtgärder utifrån de brister som funnits för de fokusområden nämnden haft för 2019.

2019 var hälso- och sjukvårdsnämndens första verksamhetsår och presidiet ser med viss förståelse på att nämnden i sin nya roll inte hade tillräckligt med kunskap och erfarenhet för att sätta mål på tillräckligt konkreta och realistiska nivåer. Presidiet förväntar sig att nämnden även i andra avseenden vad gäller exempelvis uppföljning och förmåga att vidta åtgärder utifrån uppföljningen har skaffat sig mer kunskap och rutin inför kommande år.

Presidiet anser sammantaget att det är väl motiverat varför revisorerna avstyrker att hälso- och sjukvårdsnämndens ledamöter och tjänstgörande ersättare inte beviljas ansvarsfrihet för år 2019.

Regionfullmäktige

2020-06-17

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Hälso- och sjukvårdsnämnden och dess ledamöter och tjänstgörande ersättare beviljas inte ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019.

Motivering:

Regionens revisorer har motiverat varför de avstyrker att hälso- och sjukvårdsnämnden och nämndens ledamöter och tjänstgörande ersättare inte beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019. Presidiet ser positivt på de åtgärder som pågår med att förbättra arbetet med en tydligare målstyrning och uppföljningsprocess men anser inte att det är tillräckligt som förklaring för de brister som finns gällande måluppfyllelse för 2019. De åtgärder som vidtagits för att förbättra det ekonomiska resultatet och den låga tillgängligheten är också otillfredsställande.

Regionfullmäktige ger mål och budget till hälso- och sjukvårdsnämnden att utföra och detta är grunden till den politiska styrningen från regionfullmäktige. Om nämnden under året inte ser möjlighet att uppnå detta anser presidiet att detta måste anmälas till fullmäktige och även väcka ärende för att ändra så att det är realistiska mål som fastställs. Grunden till bristande måluppfyllelse är huvudskälet till varför presidiet föreslår att inte bevilja ansvarsfrihet.

Dock bör beaktas att 2019 var nämndens första verksamhetsår och att nämnden skaffat sig mer kunskap, erfarenhet och rutin inför kommande år.

Ordföranden Thomas Andersson redogör för beredningen av ärendet med anledning av revisionsberättelsen.

Revisorernas ordförande Viveca Asproth föredrar revisionsberättelsen samt uttalande i ansvarsdelen.

Ordföranden redovisar fullmäktiges presidiums förslag till beslut i ansvarsdelen.

Yrkanden

Karin Näsmark (S) yrkar följande ändring:

- "- bevilja hälso- och sjukvårdsnämnden och dess ledamöter och tjänstgörande ersättare ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret
- rikta en anmärkning mot hälso- och sjukvårdsnämnden

Motivering

Jag har tagit del av revisionsberättelsen från regionens revisorer och den skarpa kritik som där riktas gentemot Hälso- och sjukvårdsnämnden. Revisorerna avstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Hälso- och sjukvårdsnämnden. Jag har även tagit del av de svar som Hälso-

och sjukvårdsnämnden, Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Christine Persson (C) har lämnat till fullmäktiges presidium.

Jag delar revisorernas kritik på alla punkter. Jag tycker att det är särskilt illa att fokusområdet Förbättra tillgängligheten inom vården inte noggrannare följts upp under året. Vårdens tillgänglighet för våra medborgare prioriterades av regionfullmäktige inför 2019. Jag förutsätter då också att frågorna ska ges maximal uppmärksamhet av ansvarig nämnd under verksamhetsåret. Så har uppenbarligen inte skett.

Regionens ekonomiska läge är fortsatt ansträngt och allvarligt. Det är svårt att kombinera god sjukvård med en underfinansierad sjukvård. Det är näst intill omöjligt att planera exakta kostnadsramar för områden som avgör liv och hälsa. För en verksamhet där förutsättningarna ständigt förändras. Det känner vi socialdemokrater till från när vi styrde Region Jämtland Härjedalen. Revisorerna riktar kraftig kritik mot att Hälso- och sjukvårdsnämnden inte klarat sina ekonomiska målsättningar. Jag delar kritiken, men drar en annan slutsats än revisorerna och mina kollegor i presidiet.

Att inte bevilja ansvarsfrihet är det skarpaste verktyg fullmäktige har. Vi socialdemokrater anser att det endast skall användas när nämnd eller styrelse gravt misskött sitt uppdrag. Att inte bevilja ansvarsfrihet är en missförtroendeförklaring från fullmäktige. Den naturliga följderna på det är att nämnd eller styrelse avgår. Revisorernas kritik är graverande på flera sätt och hälso- och sjukvårdsnämnden har inte lyckats i sitt uppdrag. Jag anser dock att hälso- och sjukvårdsnämnden agerat efter bästa förmåga utifrån de uppdrag och de förutsättningar de fått från fullmäktige. Därför anser jag att fullmäktige bör bevilja ansvarsfrihet men samtidigt rikta en anmärkning till hälso- och sjukvårdsnämnden för verksamhetsåret 2019."

Håkan Larsson (C) yrkar bifall till fullmäktiges presidiums förslag.

Anton Hammar (S) och Ann-Marie Johansson (S) yrkar bifall till Karin Näsmarks yrkande.

Sonny Hoffman (V) yrkar bifall till fullmäktiges presidiums förslag.

Tom Silverklo (C), Bengt Bergqvist (S), Anton Nordqvist (MP) yttrar sig.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på fullmäktiges presidiums förslag om att inte bevilja ansvarsfrihet för nämnden mot Karin Näsmarks yrkande om att bevilja ansvarsfrihet men rikta en anmärkning mot hälso- och sjukvårdsnämnden och finner att fullmäktiges presidiums förslag antas.

Omröstning

Omröstning begärs och följande propositionsordning fastställs:
Den som bifaller fullmäktiges presidiums förslag röstar Ja
Den som bifaller Karin Näsmarks förslag röstar Nej.

Omröstningsresultat

Med 22 ja-röster, 13 nej-röster och 1 som avstår finner ordföranden att fullmäktiges presidiums förslag att inte bevilja nämnden ansvarsfrihet antas (se omröstningsprotokoll).

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden och dess ledamöter och tjänstgörande ersättare beviljas inte ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019.

Motivering:

Regionens revisorer har motiverat varför de avstyrker att hälso- och sjukvårdsnämnden och nämndens ledamöter och tjänstgörande ersättare inte beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2019. Presidiet ser positivt på de åtgärder som pågår med att förbättra arbetet med en tydligare målstyrning och uppföljningsprocess men anser inte att det är tillräckligt som förklaring för de brister som finns gällande måluppfyllelse för 2019. De åtgärder som vidtagits för att förbättra det ekonomiska resultatet och den låga tillgängligheten är också otillfredsställande.

Regionfullmäktige ger mål och budget till hälso- och sjukvårdsnämnden att utföra och detta är grunden till den politiska styrningen från regionfullmäktige. Om nämnden under året inte ser möjlighet att uppnå detta anser presidiet att detta måste anmälas till fullmäktige och även väcka ärende för att ändra så att det är realistiska mål som fastställs. Grunden till bristande måluppfyllelse är huvudskälet till varför presidiet föreslår att inte bevilja ansvarsfrihet.

Dock bör beaktas att 2019 var nämndens första verksamhetsår och att nämnden skaffat sig mer kunskap, erfarenhet och rutin inför kommande år.

Jäv

Bengt Bergqvist (S), David Adervall (S), Christer Nordqvist (S), Roger Östlund (S), Cristine Persson (C), Marie-Louise Oscarsson (C), Tom Silverklo (C), Robert Hamberg (M), Lise Hjemgaard-Svensson (M), Anette Rangdag (SD), Elin Hoffner (V), Marie Svensson (V), Margareta Mahmoud Persson (KD) och Lennart Ledin (L) anmäler jäv och deltar inte i beslutet.

Expedieras till

Ledamöter och ersättare i hälso- och sjukvårdsnämnden 2019.
Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Beslutsunderlag

- §55 RF pres Ansvarsprövning 2019 för hälso- och sjukvårdsnämnden
- §43 Hälso- och sjukvårdsnämnden Svar på begäran om förklaring från hälso- och sjukvårdsnämnden med anledning av att revisorerna avstyrker ansvarsfrihet

Regionfullmäktige

2020-06-17

- Hälsa- och sjukvårdsnämndens svar till fullmäktiges presidium angående ansvarsprövning 2019
- Cristine Perssons (C) förklaring angående ansvarsprövning 2019
- Förklaring från Elin Hoffner (V) och Marie Svensson (V) med anledning av revisionsberättelsen
- Socialdemokraterna svar angående ansvarsprövning 2019
- Årsredovisning 2019 HSN
- Körschema ansvarsprövning fullmäktige juni 2020

Voteringslista: §52

Ärende: Ansvarsprövning 2019 för hälso- och sjukvårdsnämnden, RS/459/2020

Voteringslist(or)

Omröstning mellan fullmäktiges presidiums förslag och Karin Näsmarks (S) yrkande

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ann-Marie Johansson (S), Ledamot		X	
Anders Frimert (S), Ledamot		X	
Niklas Rhodin (S), Ledamot		X	
Robert Uitto (S), Ledamot		X	
Anton Hammar (S), Ledamot		X	
Karin Näsmark (S), 2:e vice ordförande		X	
Britt Carlsson (S), Ledamot		X	
Maria Jakobsson (S), Ledamot		X	
Eva Hellstrand (C), Ledamot	X		
Mats Gärd (C), Ledamot	X		
Thomas Andersson (C), Ordförande	X		
Jörgen Larsson (C), Ledamot	X		
Håkan Larsson (C), Ledamot	X		
Britt-Inger Roos (C), Ledamot	X		
Mari Eriksson (C), Ledamot	X		
Elise Ryder Wikén (M), Ledamot	X		
Jan-Olof Andersson (M), Ledamot	X		
Margareta Gladh (M), Ledamot	X		
Karin Ekblom (M), Ledamot	X		
Sonny Hoffman (V), Ledamot	X		
Ronny Karlsson (SD), Ledamot	X		
Bengt-Åke Arendolf (SD), Ledamot			X
Lars-Erik Olofsson (KD), Ledamot	X		
Linnéa Haggren (KD), 1:a vice ordförande	X		
Stefan Nilsson (KD), Ledamot	X		
Karin Thomasson (MP), Ledamot	X		
Anton Nordqvist (MP), Ledamot	X		
Maud Fortuna (S), Ersättare		X	
Kent Wassdahl (S), Ersättare		X	
Gabrielle Carlsson (S), Ersättare		X	
Anders Magnusson (S), Ersättare		X	
Mona Modin Tjulin (S), Ersättare		X	
Johannes Andersson (C), Ersättare	X		
Knut Richardsson (M), Ersättare	X		
Catarina Espmark (M), Ersättare	X		
Marcus Danielsson (SD), Ersättare	X		
Resultat	22	13	1

